

VOINTA POPORULUI

Organul oficial al Fasciei Naționale Române din A. Banat, Crișana și Maramurăș.

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 lei :: Pe jumătate an 50 lei.
Pe trei luni 25 lei.

Apare în fiecare Duminică.

Redactor responsabil: CONSTANTIN SAVU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Strada Moise Nicoară Numărul 1, etajul I.

MOTTO: Românul nu mai poate trîi. El a ajuns strein în țara lui.
Or, **fascismul** luptă pentru dreptul la viață a Românului în țara sa.

De Anul Nou.

Anul 1923 e pe sfârșite, să stîngă, lăsînd în urma sa rănilor ce le-a deschis în corpul neamului românesc, neputînd sau nevoind ajuta la tămăduirea lor. Încă un an de suferințe la trecutul Neamului românesc. Examinînd bilanțul acestui an, care ne părăsește pe vecie, ajungem la convingere, că nici el n'a fost mai bun pentru noi decât mulți alți, deoarece a deslășuit asupra noastră un sir întreg de nedreptăți, de abuzuri și de abateri dela căile legale pe terenul economic, cultural, politic și național.

Expropriările, improprietările făcute după placul unora și nu după dispozițiunile legii pentru reforma agrară, au provocat în sânul țărănimii, singură îndreptățită la pămînt, nemulțumiri generale, cari au dus în unele părți ale țării la ciocniri sângeroase. Ministerul domeniilor sesizat din toate părțile țării de abuzurile ce se comit pe terenul improprietării și ca să dea o rezolvire sumară miilor de plângeri ale țărănilor, s'a grăbit a anula contractele încheiate de agronomii regionali și consilieri agricoli, cu diferite persoane, asupra rezervelor de pămînt rămase Statului și a ordonat agronomilor și consilierilor agricoli de a forma obștii cu aceste rezerve de pămînt. Rezultatul acestor ordonanțe a rămas aproape nulă.

O mișcare socială s'a manifestat în cursul anului 1923 din partea funcționarilor Statului. Pornită această mișcare de către funcționari cinstiți, corecți, avînd la bază mizeria în care își tînjesc viața, urmărind asigurarea unei existențe suportabile în raport cu situația lor socială, a dat fasco din cauza lipsei de solidaritate în corpul funcționaresc și din cauza cerbiei și reavoinței bărbăților dela putere cari au soluționat postulatele funcționărimii în felul acela că capii mișcării au fost arestați iar o parte din aderenții mișcării au fost suspendați din serviciu. Lipsind solidaritatea, a rămas mișcarea fără rezultatul dorit.

Anul 1923 ne-a dat mișcarea națională a sufletului curat românesc, a tinerimii universitare care este și trebuie să fie floarea Neamului, menită ca în viitor să ia în mână destinele țării. Mișcarea acestei tinerimi a pornit din cel mai curat idealism, din nemărginită iubire de Patrie și neam din mândria națională jig-

nită și batjocorită de liftele dușmane descălecate de pe stepele Ungariei, Galiciei și Ucrainei în țara noastră ocrotitoare a tuturor străinilor hrăpăreți și nerecunoscută.

Pornită această mișcare cu atîta în-sufletește și elan a rămas fără rezultatele dorite, din contră s'a ales cu internarea celor mai inimoși luptători la Văcărești cu escluderea unora dela Universitate, cu intrarea armatei și a jandarmeriei în sanctuarul științei spre rușinea secolului. S'au aflat bărbăți erudiți profesori universitari cu reputație mondială cari negîndu și trecutul lor glorios, național, s'au pus în serviciul falșului umanitarism propagat de evrei lovind la Universitate și în Parlament în acea tinerime universitară care s'a adăpat la scrierile lor naționale din trecut, care tinerime a adoptat dogmele naționale profesate de acel savant ani de-arîndul fiind și un antisemit prin anii 1906—1907. Această tinerime, idealistă lipsită de orice preocupări materiale egoiste și politice, vîzînd răul ce sapă la temelia Statului național netuchegat încă după marele război, a dat alarma de pericolul ce ne amenință pentru a scutura din amorțala preocupărilor egoiste pe acei cari sunt la cîrma țării ca să-și îndrepte privirile și asupra acestei cangrene jidovești, care tînde la nimicirea noastră și să ia măsurile pentru stîrpirea ei. În aceste frîmântări sufletești, această tinerime prigonită de guvern, terorizată de jandarmerie și armată, n'a aflat mîngăere nici la corpul profesoral universitar care era dator să sprijinească toate mișcările naționale ale tinerimii.

Mulți dintre profesori i-au defăimat și desaprobat, foarte puțini au fost cari le-au dat sfaturi și ajutor moral. Mișcarea nu s'a terminat, ea trebuie să continue cu mai mare zel și perseverență până nu-și va ajunge scopul.

Anul 1923 ne-a adus un doliu național ratificîndu-se de guvernul și parlamentul actual granița fixată de pacea dela Versailles inspre Jugoslavia rupînd astfel dela trupul nostru Banatul promis nouă de Aliați la 1916 înainte de intrare în războiul a României.

D. prim-ministru Ionel Brătianu chiar pe tema Bănătului a părăsit conferința

păcii în 1919; azi cînd tot Domnia Sa e prim-ministru țării pentru-ce n'a rămas tot atîr de intransigent în chestia Bănătului ca la 1919?

Situația țării noastre față de străinătate e aproape aceeași ca în anul precedent.

Trăim timpul alianțelor simple, duble, triple la cari nici țara noastră nu poate rămănea indiferentă.

Negocierile cu Rusia nu și-au ajuns scopul fixat.

Ce ne va aduce anul 1924 nu o știm, ne gîndim cu frică la surprizele neplăcute cari ne vor aștepta în acest an.

Dat fiind obiceiul din moși-strămoși că românii să-și ureze unul altuia la Anul Nou în următoarele:

Dumnezeu să lumineze mințile celor orbiți de patima îmbogățirii pe căi nedrepte cu mijloace nepermise, celor orbiți de egoismul întrupat, egoism dăunător intereselor obștești, să-i abată dela patimile lor stricacioase națiunii întregi; să le arate lor drumul cel adevărat care duce la propășirea poporului românesc la fericirea lui spre a apuca și ei pe acestea căi, să le dea tărie sufletească, abnegațiune și hotărîre energică să treacă cu ușurință peste preocupările lor meschine să dea ascultare strigătului celor căzuți pentru întregirea Neamului să le ocrotească orfanii, văduvele, să dea sprijin invalizilor, să-și deschidă larg inimile și sufletul pentru tot ce e nobil, folositor țării și națiunii, să contribuie cu munca lor desinteresată la închegarea situației interne să judece cu nepărtinire, să nu se lase amăgiți de micile preocupări omenești, să respecte legea care trebuie să fie egală pentru toți, să pedepsească pe cei răi, să-i cinstească pe cei buni, să treacă peste vanitățile omenești, cei buni, drepti și cinstiți să-și închege rîndurile indiferent din care partid fac parte, să lupte cot la cot pentru sanarea moravarilor zdruncinate pentru îndreptarea stării precare în care a ajuns țara pentru stîrpirea răului dela rădăcină, pentru amenajarea, protejarea elementului românesc ca element alcătuitor de Stat pentru a-și da cu bucurie obolul lor pentru școala națională și biserica creștină.

Tuturor celor buni, cinstiți și români adevărați le dorim un An Nou fericit.

„VOINTA POPORULUI” nu primește ajutoare dela nimeni, deci abonativă cît de mulți. Aceia, cari răspîndesc gazeta „Vointa Poporului”, împlinesc o datorie de buni Români.

Prețul unui exemplar 2 Lei.

Un strigăt de alarmă.

— Invalizii. —

Am dinaintea mea un album al invalizilor. E o galerie înfricoșătoare a jertfelor războiului. Eroii cari au făcut războiul și l-au câștigat, își poartă azi gloria în cărți.

M'am întrebat: din ce trăiesc? Și, îmi pare rău de această întrebare. Să pun la îndoielă grija ce trebuie s'o aibă țara de fiii ei cei mai buni? Dar, să găsește cineva să lase muritori de foame pe cei jertiți pentru țară?

Ei, uite că s'a găsit... Citește în albumul ce-l am dinaintea pensiunile eroilor invalizi, cari par o povară astăzi, pentru că n'au avut norocul să moară, ca să scape lumea de grija lor. Penziunile încep dela 5 lei și merg până la 125 de lei pe lună. Eroii neamului primesc deci mai puțin decât prețul unor țigări (de foi) numite havana de lux, pe care îmbogățitul de războiu le preface în rotocoale de fum.

Eroii neamului au stat în iadul de foc, au rămas ciungi și schilozi, orbi și surzi, aproape neomeni, pe lângă îmbogății războiului, cari șampanizau în dosul frontului biruințele celor ce se luptau pentru ei, sunt întregi și provocători, iar prin îndrăznelile lor vor parca să strice fațada ciădrei înălțate de viteji.

Eroii neamului au luptat pentru țară, pentru ca cei ce n'au luptat pentru ea atunci, să completeze astăzi împotriva ei?

De sigur, să completează împotriva ei atunci când să taie leului avântul său înălțător, după cum să completează și atunci când invalizii din războiu sunt lăsați să moară de foame cu familiile și vârstarele lor.

Frumoasă propagandă pentru viitor!

Dar nu știm ce vor spune urmașii eroilor când Țara ne va cere și alte jertfe de sânge.

Numai la aceasta să cugete cei cari, lăsând nedreptăți pe invalizi, uită că nu fac numai faptă de nepatriotism, dar mai dau dovadă de o totală lipsă de prevedere și de simț tactic, mai ales în împrejurările nesigure de azi.

*

D. general N. Mărășescu, invalid de războiu, cavalier al ordinului Mihai Viteazul, publică în foaia invalizilor un apel îndușetor în favoarea camarazilor săi mutilați.

Desprindem un fragment:

„Statul român a fost prea puțin darnic cu invalizii, orfanii și văduvele de războiu, elemente a căror număr scade mereu, fiind, dacă un invalid sau o văduvă de războiu moare, sau un orfan devine major, nu au de unde ieși alții a le lua locul în buget; deci jertfa ce statul face azi cu l. O. V., e vremelnică, ea descrescând zi cu zi până a nu mai fi.

Invalizii cer pâine!

Dacă nenumăratele cazuri la l. O. V. rămân îndestulate e din cauza că țara nu dă lui l. O. V. banii ce trebuie și cât trebuie, căci altfel elementele l. O. V. destul de amărâte prin soarta lor: invalizi că nu mai au corpul sănătos și întreg cum li l'a dat Dumnezeu; văduvele că numai au soți să le ajute, iar orfanii, părinții ca să-i mângâie; mângâiați d-voastră, d-lor cari sunteți în drept, cum fac tantele cu copiii cari plâng: „taci puile, că-ți dă tanti o bomboană“.

Invalizii, orfanii și văduvele nu plâng să le dați bomboane, ci plâng ca să le dați pâine, ca să trăiască; haine, ca să-și acopere corpul și sufletul îndurerat; lemne ca să-și încălzească trupul mutilat și medicamente pentru a-și alina durerea trupului isovit de suferințe și necazuri.

Trebuie revizuite penziile.

D. general Mărășescu urmează:

Trebuie revizuite penziunile gradelor inferioare, căci cum e azi un invalid, cu lipsa totală a putințe de muncă, orb, sau cu lipsa totală a mâinilor și căsătorit, fără copii, are ca penziune 50 lei lunar.

50 lei pe 30 zile dă 1 leu 65 bani pe zi. Și cum o pâine neagră e 5 lei, el pe un leu 65 abia poate cumpăra un sfert de pâine; poate un om trăi cu un sfert de pâine pe zi? Căci el fiind orb, sau fără mâni nu mai poate munci, a mai produce, a avea mai mult. Să ceară de milă la colțul străzii? L-ați oprit. E crimă ca pe acela care și-a lăsat ochii, sau mâinile pe câmpul de luptă apărând-și patria, patria ca răsplătă a acestei cei mai mari jertfe a lui, să-l osândească la cea mai grozavă pedeapsă: la moartea prin foame.

Această stare nu mai poate dăinui, se cere de grabă ca ministrul de rezort să revadă legea pensiunii invalizilor grade inferioare.

*

Invalizii în mare parte n'au primit nici o brazdă din pământul pe care ei palmă cu palmă cu prețel-sângelui lor l-au smuls din mâinile dușmanilor. Iar, aceia dintre invalizi cari au avut, totuș, norocul să li se arunce câte o fășie de pământ cei în drept li-au dat pământ sterp, trestie, și mlaștine, și și acesta la mari depărtări dela locuința lor, — cum e cazul la Arad, — iar pământul bun și robitor și aflându-se în apropiere a fost dat în arândă celor nemuncitori de pământ.

*

Noi ne facem răsunelul satelor de mii de invalizi de războiu din România mare, a neferi-

ciților luptători cari neavând norocul să moară în tranșee își târăsc zilele în lungul și în latul țării, sluiți, îngrozitori în zdrențele și în crâncena lor sărăcie, — rugând guvernul să pună odată capăt acestor de o nemai pomenită rușine pentru țara noastră și de cea mai păcătoasă nerecunoștință pentru vitejii de ieri ai neamului nostru.

FASCIȘTI!

In ziua de Anul Nou, care este ziua sfântă și de bucurie pentru fiecare român, Vă trimitem suflet din sufletul nostru și inimă din inima noastră. Fie ziua de Anul Nou ziua reînnoirii legământului nostru și izvorul de apă vie și tinereță eternă și tânărilor stejar sub a cărui coroană să se adăpostească un neam nefericit și demn de altă soartă!

Luptăm cu sărăcia și suntem huiduiți pentru dragostea noastră de neam, patrie și rege; dar veni-va momentul care nu este așa departe, când prin statornicia noastră ne va succede să schimbăm situația, așa că tot românul să fie fericit și mulțumit pe pământul strămoșesc!

Una Vă cerem fasciști, să păstrați cerbicia luptătorului hotărât și să nu șovăiți în luptă!

Fascistul este luptătorul cel mai neîmpăcat contra tuturor relelor, cari bântuie neamul românesc!

Fascistul este ocrotitorul și susținătorul celor obidiți!

Fascistul este stâlpul puternic pe care se zidește viitorul românesc!

Fasciști! dorim din toată inima ca la proxima (cea mai de aproape) zi de Anul Nou a Domnului să se veselească toată nația românească de învingerea „Fasciei“.

„F. N. R.“

Cerțiți și răspândiți ziarul

IDEEA NAȚIONALĂ

Cluj, Strada Băii Nr. 6.

Abonamentul 100 Lei pe un an.

Tânguirea țaranului.

E tristă doina din zăvoi
Durerea s'a 'ndrăgît de noi
Și ziua noastră-i fără soare
Noi nu mai știm de sărbătoare.

Ogorul ni-i părăginit
Și chinul ne-a îmbătrânit
Norocul vieții ni-e stingher
Nădejdea noastră e doar la cer...?

Obrazul nostru-i ars de soare
Și inima din pept ne doare
Și trupu-i istovit de vlagă
Așa ni viața noastră întreagă.

Copiii de foame ne mor
Noi rămânem cu dorul lor
Și clopotele vecinic plâng
Atâtea vieți la noi se stâng...!

Ne arde arșița de vară
Și gerul iernilor ne omoară
La casa noastră bogății
Avem nevoie pustii.

Obijduți în orice loc
Santem popor fără noroc

Și robi pe viața noastră 'ntreagă
De care atâtea amar ne leagă.

De lacrimi ochii ni-s plini
Muncind flămânzi pe la străini
Și 'n toate a holdelor comori
E viața noastră cu sudori.

Ne bate blăstăm din părinți
S'avem pe lume suferinți
Amarul vieții tot mai greu
Și mila?... dela Dzeu.

E. R.

Legenda Nașterii Mântuitorului.

Spun bătrânii de demult, că pe vremea lui Irod împăratul Iidovilor trăia în Vicleimul Iudeii un păstor bătrân, de tot bătrân, cu numele Crăciun.

Era un cioban cu vază, chiabur (cu prindere de mână) și mult respectat de semenii săi.

Întâmplarea a făcut ca la acest păstor să se nască Mântuitorul lumii, Domnul nostru Isus Christos.

Și iată cum: În seara de 24 spre 25 Decembrie, Sf. Maria cu logodnicul ei Iosif fost-au ajunși în Vicleimul Iudeii, chemați acolo din porunca Cesarului. De ce? noi ceștia bătrânii fără carte nu știm. Destul atâtea numai că sfân-

tul Iosif și cu Maica Domnului au ascultat de porunca împăratului și s'au dus.

Noaptea târziu, pe la oarecare vreme — sosi'au ei în Vicleim, morți de somn și de oboseală.

În oraș fiind lume multă și ne mai fiind loc de dormit pe la nici o casă, căci toate gazele erau înșesate de lume călătoare — sfânta Fecioară cu logodnicul ei Iosif mers'au la marginea Vicleimului, la casele bătrânului cioban Crăciun.

Ajunși acolo, haba lova, soția lui Moș Crăciun, le lese înainte și le spune că nu-i poate găzdui, deoarece unchișul ei, Crăciun, e un om rău la inimă, certat cu Dumnezeu și când va afla de venirea lor, va fi foc și pară, vai și amar de dânșii.

Ce să facă sfânta? Ceasul nașterii ziditorului lumii se apropia. În culmea durerilor, ea se furișează într-o iesle de boi din staulul păstorului. Seara, odată cu sfîntitul soarelui, Crăciun, cântând din fluer, își îndrumă a lene turma spre locuința sa.

Ajuns acasă, dă poruncă numaidecât nevastei sale să-i pregătească bucate multe pentru a doua zi, căci e zi de sărbătoare, ziua Cărnurilor*). În acea zi va chema la masă să se ospăteze cu ei — după obiceiul păgân — multă

*) Ziua Cărnurilor, la Romani era la fel cu Saturnalia, ziua în care tăiau porcii; la noi Creștinii această zi s'a confruntat cu Crăciunul.

Impărțirea cadourilor de Crăciun în școala „Iosif Vulcan”.

Sâmbătă în 5 Ianuarie a avut loc în școala primară „Iosif Vulcan” distribuția cadourilor de Crăciun copiilor săraci, lipsiți de orice mijloace materiale. Nobilele doamne române, „Reuniunea Femeilor din Arad” au desfășurat o activitate uimitoare pentru scopul atât de nobil și sfânt de a ajuta pe cei săraci, părăsiți de toți. Au lucrat mult și neobosit ca să procure o mângâiere, o bucurie și să aline suferințele micilor odrasle de a-i ocroti de influența iernei grele care pentru cei săraci e o adevărată nefericire.

Directorul acestei școli d. Popovici, distinsul dascăl român cunoscut de toți pentru activitatea lui îndelungată și rodnică, în colaborare cu harnicul dascăl Traian Givulescu, au aranjat o mică, dar foarte impresionabilă serbare. Au luat parte d-nele Ispravnic, vice-prezidenta Reun. Fem.; Georgescu, Gen. Manu, Mihulin, Spinanțiu, Petrescu, Ștefu Tețilia Ionescu, d-șoara Balint, dnii dr. I. Robu, primarul orașului; gen. Scărișoreanu, Moldovan, revizor; Mihulin, director; Spinanțiu, rev.; Popovici, dlr.; Givulescu, director; Leucufia, dlr.; Zoțiu, dir. și Guleșiu inv., părinții copiilor și numeros public.

Poeziile patriotice, cântecele religioase atât de melancolice mângâitoare și până la lacrimi înduioșitoare a fost atât de impresionabil executate de micii martiri ai vieții, încât a stors lacrimi tuturor celor cari au luat parte la serbare. A fost o serbare înălțătoare de inimă. După terminarea programului d. dir. D. Popovici a mulțumit nobilelor doamne pentru activitatea lor prețioasă și pentru scopul atât de mare și sfânt ce-l urmăresc și și-a arătat adâncă-i recunoștință în numele școlarilor și părinților copiilor.

După acela d. revizor I. Moldovan a vorbit copiilor foarte frumos, dându-le îndrumări prețioase. În urmă a luat cuvântul d. dr. I. Robu îndrumând copiii la învățătură și dragoste pentru neobosiții lor dascăli.

După terminarea programului, a urmat distribuția cadourilor de către generoasele doamne din comitet. A fost o scenă foarte impresionabilă să vezi cum micii copilași cu fața lor palidă și cu ochii în cari luceau lacrimi de bucurie și cari lăsau urmă pe fața lor su-

ferindă și cu un zâmbet de mulțumire luau ceea ce li-se distribuia.

Pentru nobilele doamne cu inimă duiosă, n'avem cuvinte cum să le mulțumim pentru activitatea lor desfășurată într'un scop atât de nobil și umanitar a ajuta și ocroti pe cei sărmăni, părăsiți de toți și le dorim succes și progres ca să-și poată întregi opera lor de binefacere cu atât mai vădit în viitor.

I. Golcea.

On. cetitori sunt incunoștințați, că nrul viitor — Nr. 3 a. c. — nu se va mai trimite de cât acelor domni cari și-au achitat abonamentul ori ne vor aviza ca să-i socotim între abonați.

Administrația ziarului.

„Acțiunea românească”.

În sala „Memorandului” de tristă amintire s'a ținut prima adunare publică a Asociațiunii „Acțiunea românească” la care a luat parte un foarte mare număr de cetățeni din toate categoriile.

Dnii oratori: A. Ciortea, rectorul Academiei comerciale, prof. universitari dr. Cătuneanu și dr. Hațieganu, Valer Roman și Valer Pop prin vorbirile lor sincere, isvorite din inimă, serioase și mari ca și timpurile în cari și scopul pentru care au fost ținute, au arătat cum iubii noștri studenți universitari au început lupta sfântă pentru recucerirea domniei națiunii noastre cinstite în țara noastră mândră și bogată și cum azi această luptă a devenit lupta comună a tuturor Românilor de bine, cari s'au organizat în diferite grupări, ligi, cari însă toate împreună au unul și același scop.

Noi credem, că nu peste mult toate aceste grupări de Români cinstiți și buni patrioți se vor uni ca să dea lovitura definitivă tuturor curentelor și partidelor politice, cari pun mai presus de interesele neamului, patriei și a bisericii noastre strămoșești, interesele private a membrilor partidelor lor.

Nu ne îndoim că lupta sfântă condusă de conștiința neamului nostru și fii cei mai buni ai lui nu va fi câștigată — în timp scurt spre bucuria și îndestulirea tuturor.

Era de altfel și moașă băbuca Iova, și, ca toate moașele de țară, purta custură, un fel de briceag ruginit, la brâu. Ajunsă în ieslea pruncului, într'un suflet îi retează buricul, și, veselă de această minunată întâmplare, alergă în casă, bate în palme de bucurie, spuse unchișului ei, Crăciun, că ea de acum înainte este moașă Mântuitorului lumii! Moș Crăciun nu numai că nu crede, dar în furia lui trătește pe baba Iova la pământ, ia o bardă și-i taie mâinile ei pângărite pe pragul casei. Cu mâinile boante sârmana babă aleargă tipând la ieslea dumnezeescului prunc și se roagă s'o mântuiască. „Apropieți, babă Iovă, boantele tale de scutecile pruncului” — zisu-i-a atunci Maica Domnului. Nici n'apucă să atingă bine legăturile leagănului, și ce să vezi? Minune.

Babei Iovei mâinile sângerând de i-se lipiră la loc și din palmele ei ieșeau raze mai strălucite decât soarele.

Ea îngenunchiă cu cuvioșle înaintea fiului Mariei și i-se închină, sărutându-i mânuțele cu lacrimi de bucurie!

Aleargă în casă la Crăciun și-i spune de minunea întâmplată. „Iată, Crăciune, în locul păcătoaselor mele mâni pe cari tu mi-le-ai tăiat, fiul Mariei, împăratul cerurilor, mi-a dat altele cu mult mai frumoase, mai albe ca zăpada și mai luminoase decât soarele!”

Bătrânul Crăciun, înspăimântat de îngrozitoarea faptă ce săvârșise, cade cu fața la pământ; plânge, plânge amar ca un copil! Într'un târziu el se redeșteaptă ca dintr'un somn adânc. Se scoală și cu pași repezi, mănă ca de-o mână sfântă se apropie de ieslea Mântuitorului. Nu mai era acel Crăciun de odinioară, cu căutătura-i fioroasă, cu fața posomorită, cu inima împietrită, ci un unchiș bătrân, bătrân de tot, cu barba albă, ca zăpada de albă, cu fruntea senină, blând la suflet, plin de bunătați!

Fascismul.

Cuvântul fasciei naționale se aude tot mai des. La Arad apare acum ziarul oficios al partidului fasciei române. Dela început protestează contra afirmației, că ar fi o maimuțarie a fasciei italiene și că nu au intenția ca să ajungă la putere cu armele. Un cuvânt care îi onorează. Ce privește principiile fasciei naționale, lumea le cunoaște în parte, iar oficiosul partidului își ține de datorință de a le comunica în întregime. Ceeace poate servi publicului nostru ca un reconfort în luptele politice este credința neclintită a fasciștilor în refacerea țării și în regenerarea neamului. Nu strică deci, ca pe niște adepți credincioși idealului, de care altfel se conduc toate partidele, să-i privim cu simpatie. Ei îndeplinesc teoriile unei credințe de esență pură: ridicarea neamului românesc, scăparea lui din ghiarele bolșevismului. Aceasta cere întâi o luptă fățișă contra înstreinaților. Și din moment ce această luptă nu cere progromuri nici alte măsuri drastice, decât doar nimicirea oficinelor în care se tipăresc pamflete contra statului și a Românilor, nu avem decât cuvinte de aprobare. Dorim confratelui oficiosului fasciei, ca această credință să și-o vadă împlinită, precum îi dorim și aceia, ca să poată contribui cât mai mult la asanarea moravurilor noastre. Mișcarea fascistă ca orice mișcare populară are însă și primejdiile inerente ori cărei mișcări. Până când însă oficiosul partidului se va mărgini la rolul său de apostolat, sprijinind munca pozitivă, înfierând spiritele rebele îl aprobăm. Avem mulți Români nemulțumiți cum merg treburile în România-mare. Păstrăm însă oroare de logica simplistă și în special de aceia cari vindecă toate ranele cu parul.

„Vestea” Nr. 51. Alba-Iulia, 22 XII. 1923.

FRĂȚI ROMÂNI!

Dacă mergeți pe la TIMIȘOARA, să vă abateți pe la **OSPĂTĂRIA D-lui IULIAN CHINDEA, Timișoara-Fabrică, Piața Petru Rareș Numărul 10.**

lume. Ii mai poruncește să-i dea să mănânce că e mort de foame, par'că n'a mâncat de-un an, și să-i fiarbă apă la foc, ca să se spele pe cap, că mâine e zi de sărbătoare mare!

Baba Iova îi face pe plac, căci vai de cojocul ei ar fi fost să nu fi ascultat vre-o dată pe Moș Crăciun!

Trecuse de miezul nopții, era pe la al doilea cântat de cocoș, când Moș Crăciun, pomenindu-se din somn, scoală pe băbuca sa Iova să-i pue la foc bucatele pentru a doua zi.

Țăști din somn biata baba Iova! Aleargă în ogradă, adună uscături să atățe focul.

Nici n'apucă să-l aprinză și o lumină, de părea că toată ograda e în flăcări, o face să alerge, să țipe, să se vaite, strigă pe Moș Crăciun, oleabul lor e prăpădul focului! Moș Crăciun, păstorul, dormia de-a sforăitele și nici habar n'avea de cele ce se petreceau în ograda sa. Baba Iova aleargă în staulul oilor și în loc de foc, ce vede? — Vede pe Maria lui Iosif, pe sfânta Fecioară, că născuse în ieslea boilor pe Mântuitorul, pe Ziditorul lumii, pe Domnul Isus Christos! În iesle dobitocească se născuse împăratul luminilor și în palat dumnezeesc se schimbă staulul lui Moș Crăciun!

La această privesc dumnezească, baba Iova cade incremenită la pământ, dar Maica Domnului, cu cuvinte blăjine, o roagă să se apropie de sfântul prunc, și, după obiceiul moașelor de țară, să taie buricul dumnezeescului fiu!

Hristea N. Tapu.

O datorie sfântă a societății.

Ne-am obișnuit de un timp încoace și mai ales noi Transilvănenii dela alipire, a trebuit să ne obișnuim cu ideea că la tot ce lipsește în țară conducătorii sunt de vină. Dacă nu avem drumuri bune, dacă nu avem scop, dacă nu avem orice lucru de interes public guvernul respective Statul are datoria de a ni-l procura și a satisface trebuința. E un sistem în parte bun în parte rău cum vrem să-l judecăm dar altceva vrem să spun. Sunt lucruri pe care însuși Statul le poate duce la îndeplinire fără concursul cetățenilor, sunt altele unde societatea contribuie pe cari poate și fără aceasta Statul le-ar putea face dar ceea ce nu poate face Statul fără sprijinul societății e protejarea micilor copii părăsiți sau mai bine zis „copii nimănui”. Și despre aceasta vrem să vorbesc.

Să spun că avem copii părăsiți și încă foarte mulți cred că e suficient, să spun cauzele pentru ce aceștia au ajuns în categoria aceasta iarăși poate fi inutil; căci cauzele sunt multe și toate în mai mult s'au mai puțin sunt îndreptățite dar nu joacă rol, sunt chestiuni secundare. Principalul e că având orfani societatea fie ea însăși, s'au Statul are datoria de a îngriji de ei. Dar ce să întâmplă voi spune-o și voi vorbi despre Transilvania, unde Statul își are cele mai multe și mai bine organizate instituții pentru îngrijirea copiilor părăsiți. Aici Statul a moștenit 5 Azile mari lângă cari a mai înființat unul și un cămin. Fiecare are un efectiv de 2000—4000 copii. Cum e și natural aceștia fiind în număr așa de mare nu pot fi îngrijiți în Azil care poate adăposti maximum 120 copii, restul sunt plasați la părinții crescători din diferite comune. În comunele unde sunt plasați un număr de peste 20 copii se formează o colonie pusă sub controlul unui medic și a unei supraveghetoare, care în cele mai multe cazuri este o femeie cu carte din partea locului. Copii din coloniile cât și cei din alte comune — un Azil cuprinde un teren dela trei județe în sus, — stau sub controlul Azilului care îi plasează, îi îmbracă, se îngrijește de medic și medicamente, de toate cele necesare pentru școală, plătește sume de bani destul de mari cu un cuvânt face totul pentru ca creșterea copiilor să fie la nivelul care-l pretinde Statul care în cazul de față este părintele micilor orfani.

Aceste Azile au fost înființate în anul 1903 și urmăreau mai multe scopuri, între cari citez trei puncte zise principale primul era protejarea copiilor, al II-lea creșterea unui mare număr de meseriași și punctul cardinal era desnaționalizarea celor ce făceau parte dintre minorități. În ceea ce privește protejarea copiilor Azilele erau la culmea chemării lor. Tuturor celor lipsiți fără deosebire de neam le erau deschise ușile acestor Azile cari îi primeau și îi îngrijeau în unele cazuri foarte bine, îi purtau la școli și pentru toate acestea pe vremuri că și acum se cheltuiau sume considerabile. Cât privește creșterea de meseriași parte a reușit parte a dat greș și aceasta nu se știe cu precizie cui se datorește Statului s'au societății. Cert e că Azilul sub regimul maghiar au dat un număr destul de mare de servitori și analfabeți.

Dar în ceea ce privește desnaționalizarea, Azilele și-au făcut datoria cu prisosință. Aveau un program bine alcătuit și erau conduse de oameni încercați, de încredere absolută față de Stat. Deja din felul cum sunt înființate aceste Azile să vede și scopul creării lor. Toate sunt în regiuni unde populațiunea este în majoritate, dacă nu absolut, maghiara. În Transilvania au înființat numai cinci căci nu au avut teren favorabil au ales totuși orașele Arad, Oradea-Mare, Cluj.

Cenzurat: Dr. R. Mager.

Timișoara și Târgu-Mureș, cari cum am spus cuprind o rază de mai mult de 3 județe fiecare. Cele actuale pe graniță își aveau coloniile peste frontieră. Toți copii primiți în Azil erau plasați numai în localități maghiare căci doar și reglamentul scrie: „Numai maghiar sau maghiarofili pot fi părinții crescători ai copiilor din Azilele Statului”. Comitetele Azilelor supravegheau cu o punctualitate caracteristică ca nu cumva un străin de neamul unguresc să ia în îngrijire un copil din Azil. Firește că prin politica urmată au ajuns la rezultatele dorite. Azi aflăm un număr mare de copii români, cari nu știu nimic din limba română. (Va urma).

Știri de tot felul.

AN NOU FERICIT! Le dorim tuturor Românilor muncitori cinstiți și patrioți buni.

— Reuniunea Femeilor din Arad anunță onor. public din Arad, că va aranja o petrecere în seara de Anul nou, la care speră să-și dea întâlnire întreaga societate din Arad.

Petrecerea se va ține la *Hotel Central*.

Serbarea ajunului de Crăciun la Orfelinatul „Regina Maria” din loc care s'a ținut Duminică la 4 oare, a fost peste așteptare de reușită. Au luat parte la acea serbare multe doamne și domni din societatea cea mai bună civilă și militară din loc, cari nu puteau să-și exprime în de-ajuns îndestulirea și mulțămirea lor față de producțiunile micilor, sârmanilor și drăgălașilor noștri orfani de război, ca: cor, declamări, scene biblice reprezentând pe „Irod” etc.

Laudă se cuvine conducătorilor acestui Orfelinat și în primul rând doamnei directoare, care prin munca ei neîncetată, prin creșterea ei adevărată de mamă — văduvă de război — a făcut ca acest Orfelinat să devie Orfelinat de model în România-Mare în toate privințele.

— La catedrală în ziua întâia și a doua de Crăciun, s'a slujit o foarte frumoasă slujbă dumnezească. Minunatul cor, sub conducerea distinsului și mult iubitului nostru profesor A. Lipovan, a cântat duios. D. A. Lipovan are merite neperitoare, ani dealungul a ținut sufletul în biserică, necunoscând oboseala și jefele aduse în acest scop. Minunatul cor sub conducerea maestră a dlui prof., a cântat așa de divin, fermecător și a fost ca un balsam binefcător pe inimile credincioșilor cari îl ascultau cu evlavie și admirație.

După terminarea sfintei liturghii, P. S. Sa episcopul I. I. Pap, a ținut o foarte frumoasă cuvântare credincioșilor.

— În ziua întâia de Crăciun a avut loc o reușită serbare populară în „Casa Națională din Pârnea” din inițiativa harnicului dascăl Traian Givulescu, care pentru dragostea de neam a lucrat mult și lucrează cu mult succes pentru răspândirea culturii și a progresului țării. Noi adăcem vii mulțămiri acestui bun dascăl și-i dorim ca și în viitor să lucreze cu mult succes și să fie un viu exemplu și pentru alții. În urmă a fost dans până în zori.

— **Petrecerea fascistă din Lipova** aranjată în 8/1 de postul F. N. R. de acolo a reușit foarte bine atât materialicește cât mai mult moralicește. Despre decursul și rezultatul ei detaliat vom scrie în Nrul viitor.

— **Oameni cu sânge rece?** Se zice că peștii au sânge rece și pentru aceea pot petrece și iarna în apă. Oare oamenii: pantofarul Ciutina și calfa de lăcătuș Suciu care să scadă în Murăș zi de zi în frigul cel mai mare încă au sânge rece? Ori au numai nervii cari simțesc frigul tâmpiți, ori poate în fine va fi altundeva hibă.

De altfel să zice că toți ne putem scalda în liber, numai nu încercăm s'o facem, de frică că ne îmbolnăvim.

— Rugăm pe toți șefii de Secții și de Posturi F. N. R. să ne trimeata, pe scurt și lămurit, orice știri și întâmplări din ținutul respectiv.

Adunarea Generală F. N. R.

F. N. R. își va ține prima sa Adunare Generală la 19 și 20 Ianuarie 1924 în București, cu următorul program: 19/1. Ora 10 a. m.

1. Cuvânt de deschidere.

1. Raport asupra activității Fasciei.

3. Votarea și ratificarea Statutului.

Ora 3 p. m.

4. Alegerea Comitetului Central.

5. Discuție asupra programului.

6. Propuneri.

20/1. Ora 10 m. p.: Adunarea Comit. Central.

La aceasta adunare generală vor lua parte toți șefii de secții și șefii de posturi neîncadrate. În caz de forță majoră, șefii de secții vor putea trimite un alt delegat cu împuternicire.

Fascia Națională Română.

RĂVAȘE.

Din Chișineu. — Aflăm, că o clică de mai multe persoane din Chișineu, au împărțit între ei pentru preț maximat grăul adunat pentru IOV, că aranjază „petreceri românești” la cari programul este executat de: Gizi Steiner, E. Fon A. Schillinger, E. Löwy, I. Löwinger etc., petrecându-și cu marșul Rákóczy, că sunt contra petrecerii ce ar aranja-o iubii noștri stud. universitari.

Halal de astfel de conducători intelectuali a preabunului nostru popor!

Decurgerea alegerilor de membri în congresul metropolitan din comuna Socodor numai cinstite nu-i face dlui preot Aurel Papp, care a voit să amâne alegerea fiindcă, precum nici cea din Nădab a dlui preot Poliș Bujor care l'a amintit ca candidat numai pe dl A. Lazar iar pe dl dr. I. Marșieu l'a rețăcut.

Ce măsuri crede dl primpretor din Chișineu să ia în contra dlui judecător X, care a făcut atac. contra unui chelnar de 13 ani? Nu-i așa că trebuie pedepsit cărciumarul, adevărat hoțul de păgubaș?

Despre dl Ipsilon se spune că ar fi primit cadou de... sărbători pentru anumite servicii dela o fabrică 40.000 Lei, dela un preot 10.000 lei, Doamne, cum îl invidiem și ne supără că nu se abate vr'un mecenat de acesta și pe la noi pe la administrație.

Scrisoare des hîsă.

Dlui Dr. I. Boeriu, deputat

Turda.

Prietine, te rog răspunde-mi se poate să fie adevărat ceea ce se scrie despre tine în „România” nr. 71, că tu „sub influința unei ființe streine de neamul nostru îți cheltuești întreaga energie pentru desorganizarea a tot ce este român în acel oraș”... tu care te-ai expus împreună cu mine pe timpuri, gata să-ți jertfești viitorul ori viața chiar, prin punerea în comun a cununii de lauri, cu panglică de tricolor roșu-galben și albastru pe crucea marelui Andrei Muresanu, păzită zi și noapte înainte și după ziua sfântă pentru noi de 3 (15) Mai, tu, care împreună cu mine ai sărutat cu lacrimi în ochi pământul sfânt al țării mame, pe care l'am călcat pentru prima dată la Predeal în 1907, când cu excursiunea noastră pedestră până la București... tu care erai unul dintre cei mai mari aderenți ai fostului ideal de naționalist N. Iorga?

Sau poate ești și azi preacredincios principilor dlui Iorga, ba chiar vrei să-l întreci în schimbarea credințelor necesare pentru fericirea acestui neam?

Te rogă să-i răspunzi fostul tău sincer prieten și adoratorul credincios al marelui Iorga din 1907.

Dr. D. B.

Publicațiune.

Cu începerea de 1 Februarie 1924 află aplicare în biroul subsemnatului

un adiunct (scriitor)

care posedă corect limba română și dactilografia.

Dr. Petruț u, avocat.

jurconsultul județului Arad.

Tiparul Tipografiei Diecezaane Arad. — 114.